

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ»

Компонента освітньої програми – вибіркова (4 кредити)

Освітньо-професійна програма	Українська мова та література
Спеціальність	A4 Середня освіта
Галузь знань	A Освіта
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Мова навчання	українська
Профайл викладача (-ів)	Гуцуляк Тетяна Євгенівна – доктор філологічних наук, професор кафедри сучасної української мови, доцент https://mulanguage.chnu.edu.ua/pro-kafedru/spivrobitnyky/hutsuliak-tetiana-yevhenivna/
Контактний тел.	+0372-58-48-32
E-mail:	t.gutsuliak@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=2755
Консультації	четвер з 14.30 до 15.30

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс «Основи наукових досліджень та академічної доброчесності» належить до вибірових дисциплін у підготовці студентів-філологів третього року навчання. Теоретичне та практичне спрямування навчальної дисципліни передбачає вироблення у студентів дослідницьких навичок та вмінь. Опанування курсу сприятиме розумінню важливості наукових досліджень для розвитку української лінгвістики XXI ст., формуватиме знання про основні етапи та напрями, пов'язані з її становленням і сучасним станом.

Тематичне наповнення навчальної дисципліни готує студентів до підготовки власних наукових досліджень у вигляді курсових та кваліфікаційних проєктів, тез наукових доповідей для участі в конференціях; до вміння дотримуватися принципів академічної доброчесності та професійної етики в навчальній та науково-дослідній діяльності; коректно використовувати інструменти штучного інтелекту (ШІ) під час виконання навчальних завдань.

Мета навчальної дисципліни полягає в тому, щоб подати студентам вичерпні знання про принципи та методику проведення наукових мовознавчих досліджень. Сприяти підготовці студентів третього курсу до науково-дослідної роботи та формувати цілісне розуміння важливості лінгвістичних досліджень для розвитку українського мовознавства й науки загалом.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Змістовий модуль 1. ВИДИ І ФОРМИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ. СТРУКТУРА НАУКОВИХ РОБІТ ТА МЕТОДОЛОГІЯ ЇХ ВИКОНАННЯ	
Тема 1	Види і форми науково-дослідної роботи. Типологія наукових робіт. Принципи дотримання академічної доброчесності
Тема 2	Бібліографічні покажчики – важливе джерело для підготовки наукових досліджень
Тема 3	Структура та методика виконання курсової роботи як одного з основних видів студентських наукових робіт
Тема 4	Структура вступної частини курсової роботи. Визначення актуальності наукового дослідження, його об'єкта та предмета. Специфіка джерельної бази наукових досліджень
Тема 5	Особливості роботи з науковими джерелами. Способи цитування, апарат зносок у науковому дослідженні. Стандарти оформлення списку літератури. Робота з інформаційними ресурсами на сайтах українських академічних установ
Тема 6	Методи лінгвістичних досліджень. Корпусо-базований підхід до вивчення мовних явищ
Змістовий модуль 2. ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВОЗНАВЧОЇ НАУКИ	
Тема 7	Розвиток українського мовознавства в кінці XIX – першій половині XX ст.: наукові напрями, проблеми досліджень, наукові постаті
Тема 8	Історія нормування української літературної мови: від часу «харківського правопису» до сьогодення. Роль С. Смаль-Стоцького та В. Сімовича у процесах нормування української мови
Тема 9	Розвиток мовознавчих досліджень у контексті становлення та діяльності Української Академії наук (1918 р) (Національної академії наук України від 1994 р.). Мовознавчий напрям діяльності Наукового товариства Шевченка

	(НТШ)
Тема 10	Наукові напрями мовознавчих досліджень, пов'язані з діяльністю Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні та Інституту української мови НАН України. Основні проблеми лінгводидактичних досліджень: їх систематизування та аналіз
Тема 11	Розвиток мовознавчих студій у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича: історія та сучасність
Змістовий модуль 3. КУРСОВА РОБОТА	

ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Викладання та вивчення курсу здійснюватиметься за допомогою (1) **освітніх технологій**, зорієнтованих на особистість учасника навчального процесу (*особистісно орієнтована технологія навчання*) з використанням технологій розвивального навчання; інтерактивних технологій кооперативного, колективно-групового навчання, ситуативного моделювання, опрацювання дискусійних питань; (2) освітніх технологій, спрямованих активізувати та інтенсифікувати діяльність студентів (*дослідницькі технології; технології проблемного навчання; технології самоосвіти*); (3) освітніх технологій модульного навчання.

Визначені технології навчання передбачають використання таких **методів**: організації навчально-пізнавальної діяльності; пояснювально-ілюстративного методу; проблемного викладу матеріалу; методу бесіди; узагальнення та інтерпретації складних мовних явищ; моделювання проблемних ситуацій щодо аналізу та розуміння певних мовних явищ; аналітичного методу, дослідницького та методу опрацювання наукових джерел.

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль: 1. Модульні контрольні роботи. 2. Усні відповіді студента.
3. Письмові індивідуальні завдання з перевіркою на академічну доброчесність (в онлайн-сервісі пошуку плагіату).

Підсумковий контроль – залік.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання програмних результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за шкалою європейської кредитно-трансферної системи (ECTS).

Критерії успішного оцінювання передбачають, що здобувачі вищої освіти отримуватимуть мінімальні бали за кожен запланований результат навчання.

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися політики академічної доброчесності, яку регламентують такі документи:

- ✓ «Кодекс академічної доброчесності та етики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича». <https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti-ta-etyky-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yurii-fedkovycha/>
- ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича». <https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/plozhennia-pro-vyavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yurii-fedkovycha/>
- ✓ «Політика використання штучного інтелекту в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича». <https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polityka-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-v-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yurii-fedkovycha-zi-zminamy-zatverdzenymy-vchenoiu-radoiu-chnu-imeni-yurii-fedkovycha/>

Використання здобувачами освіти інструментів штучного інтелекту (ШІ) під час виконання навчальних завдань:

- ✓ допускається за умови дотримання принципів академічної доброчесності (здобувач освіти несе відповідальність за зміст, достовірність і результати поданої роботи, а у разі використання ШІ зобов'язаний зазначити факт і спосіб його застосування);
- ✓ не допускається використання ШІ як заміни самостійного виконання завдань або з метою порушення вимог академічної доброчесності;
- ✓ додаткові обмеження чи вимоги щодо використання ШІ можуть визначатися викладачем в освітньому процесі для конкретних видів навчальної діяльності відповідно до особливостей дисципліни.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Бук С. Н. Основи статистичної лінгвістики: Навчально-методичний посібник / Відп. ред. проф. Ф. С. Бацевич. Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. 124 с. URL: <https://victana.lviv.ua/biblioteka/98-matematychna-linhvistyka/462-buk-s-n-osnovy-statystychnoi-linhvistyky>
2. Добко Т., Шкаріна В. Бібліографічний показник у системі науково-інформаційного обслуговування користувачів. *Бібліотечний вісник*. 2015. № 6. С. 48–49. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2015_6_18
3. Євтушенко Н. І. Контрастивний та зіставний аспекти досліджень у сучасній лінгвістичній науці. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу „Києво-Могилянська академія”*. Серія:

- Філологія. Мовознавство. 2014. Т. 221, Вип. 209. С. 24–28.
URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Npchdufm_2014_221_209_7.pdf
4. Жуковська В. В. Лінгвістичний корпус як новітній інформаційно-дослідницький інструментарій сучасного мовознавства.
URL: http://philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/3_2020/part_1/22.pdf
5. Записки Наукового товариства імені Шевченка («Записки НТШ»).
URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Naukove_tovarystvo_imeni_Shevchenka/
6. Журнал «Дивослово». URL: <https://dyvoslovo.com.ua/>
7. Журнал «Мовознавство». URL: <http://www.inmo.org.ua/jm.html>
8. Журнал «Культура слова». URL: <https://ks.iul-nasu.org.ua>
1. Журнал «Українська мова». URL: <https://ukrmova.iul-nasu.org.ua/>
9. Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України. Відділ української мови.
URL: http://www.inst-ukr.lviv.ua/uk/organization/departments/info/?ci_locationid=4
10. Історія Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України.
URL: <https://www.inmo.org.ua/about-institute.html>
11. Кісс Н, Шумицька Г. Соціолінгвістичний метод мовної біографії та практика його застосування на Закарпатті. *Соціальне у мові та мова в соціумі: монографія на пошану доктора філологічних наук, професора Лариси Масенко* / О. Доценко, М. Жуйкова, Н. Кісс [та ін.]; наук. ред. та упоряд. Н. Ясакова. Київ: НаУКМА, 2023. С. 83–134.
URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/f98008dd-89a2-4ebb-985e-94852ede74a8/content>
12. Купчинський О. А. Наукове товариство ім. Шевченка у Львові. *Енциклопедія історії України*/ Т. 7: Мі-О / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. Київ: Наукова думка, 2010. 728 с. URL: http://www.history.org.ua/?termin=Naukove_Lvovi.
13. Лексикографічний бюлетень. URL: <http://www1.nas.gov.ua/institutes/ium/lb/Pages/default.aspx>
14. Лучик А. А. Українська лінгвістика ХХІ ст. у координаті зіставного методу дослідження. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя*. Серія: Філологічні науки. 2013. Кн. 3. С. 7–12.
URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nzfn_2013_3_3.pdf
15. Методи лінгвістичних досліджень. URL: <http://knowledge.allbest.ru/languages/2c0a65625b3ac68a5c53b88521>
16. Мірошник С. І. Послідовність організації та категоріальний апарат учнівського наукового дослідження (на прикладі досліджень у філології та мистецтвознавстві). URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=2775
17. Науковий збірник «Діалектологічні студії» Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України.
URL: <https://www.inst-ukr.lviv.ua/uk/publications/materials/dial-studiji/>

18. Нідзельська Ю. М. Концептологія як провідний напрям сучасної лінгвістики. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2013. Вип. 4. С. 168–171. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/VZhDU_2013_4_33.pdf.
19. Словники України on-line. URL : <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>.
20. Перебийніс В. І. Статистичні методи для лінгвістів: навч. посіб. Вінниця: Нова книга, 2001. 168 с. URL: <http://nk.in.ua/pdf/1201r.pdf>.
21. Українська мова: Енциклопедія. Київ: Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с. URL: <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>
22. Український мовно-інформаційний фонд НАН України. URL: <http://www.ulif.org.ua/>
23. Українська мова і література в школах України: щоміс. наук.-метод. та літ.-мистец. журн. / М-во освіти і науки України, ДІВП вид-во «Пед. преса»; голов. ред. С. Караман. Київ: Педагогічна преса, 1999. Виходить раз на два місяці. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21
24. Чемеркін С. Г. Глобалізація і сучасні лінгвістичні процеси *Мовознавство*. 2013. № 1. С. 59–65. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/MoZn_2013_1_9.pdf
25. Шевельов Ю. Покоління двадцятих років в українському мовознавстві. *Збірник на пошану українських учених знищених большевицькою Москвою* / Ред. М. Овчаренко. Париж; Чикаго: Накладом Осередку праці НТШ в Чикаго, 1962. 355 с. *Записки НТШ / Іст.-філософ. секція*. Т. 73. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Naukove_tovarystvo_imeni_Shevchenka/Zapysky_Tom_173_Zbirnyk_na_poshanu_ukrainskykh_uchenykh
26. Шліхта Н., Шліхта І. Методичні рекомендації та програма курсу „Основи академічного письма”. URL: <http://www.saiup.org.ua/resursy/osnovy-akademichnogo-pysmametodychni-rekomendatsiyi-ta-programa-kursu/>

Покликання на робочу програму навчальної дисципліни

https://media.chnu.edu.ua/media/etydvqs2/rp_ond-ta-akadem-dobrochesnosti.pdf?_gl=1*1uli5d*_ga*MTUxNDI3OTUwNC4xNzE1MzI0Nzg1*_ga_Q6273NZQ6Z*cze3ODk2Mzc0MDYkbzE1OCRnMSR0MTc4OTYzNzk2MyRqNTkkbDAkaDA.